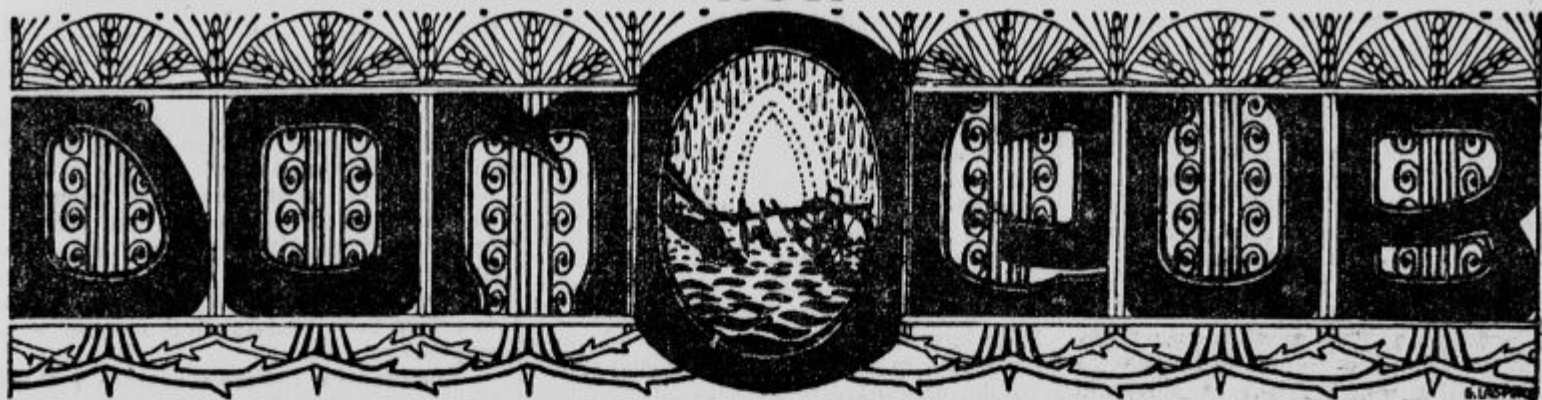

NOVI

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inzeratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Novega Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati pa Upravništvu »Novega Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kako so radikali in liberalci vodili volitve.

Pri nas v Sloveniji so se volitve same vršile še dovolj mirno, le na nekaterih voliščih so žerjavovski predsedniki volivnih komisij namenoma zavlačevali volitve, da so ljudje morali po cele ure čakati, preden so prišli na vrsto. Politično-izšlo lano ljudstvo, ki se natančno zaveda, da se bori za svoje življenje in za svobodo, pa je v ogromni večini vztrajalo.

Vse drugače pa je bilo po Hrvaškem, Vojvodini in Srbiji. Tu so radikali in Pribičević-Zerjavovi liberalci uganjali tako nasilje, da je to za Evropo nekaj nezasiškanega. Žal, da ne moremo radi pomanjkanja prostora vsega poročati. Prinašamo samo za zgled to, kar izpovedujejo odlični politiki sami.

Davidovičev pristaš bivši minister Kumanudi je izjavil srbskim časnikarjem sledeče:

»V neki občini v okraju Prilep v Južni Srbiji je bil naš varuh skrinjice ob treh popoldne odstranjen z volišča. Vsi varuhi skrinjice po vaseh demokratske in ostalih opozicijskih strank so bili ali s surovo silo odstranjeni ali pa zaprti. Ko nekega čuvarja niso mogli odstraniti, ker je branil svojo pravico, so ga pa ob šestih oddaljili s silo in ko je on omenil, da mora tudi on podpisati zapisnik, mu je rekel predsednik volivnega odbora, da čuvar nima nobenega posla z zapisnikom in zato so ga kratkoma vrgli iz dvorane.

V vseh občinah so bili pozvani čuvarji skrinjic od okrajnih glavarjev in povedali so jim, da ne smejo priti čuvat skrinjice, ker bodo zaprti. Z vlakov so jemali one, ki so z mano šli v agitacijo, čeprav so imeli legitimacije in celo dovoljenje okrajnega glavarja.

V bitoljskem volivnem okraju so morali volivci odpreti roko, ko so jo potegnili iz radikalne skrinjice, ki je bila prva, da pokažejo, da so glasovali za radikale.

V varaždinskem okrožju na volišču Hodošan, sta bila že v soboto zvečer are-

tirana varuha skrinjic Trumbičeve in Hrvatske ljudske stranke, Tomo Vidović in Mirko Purič. Drugi dan so žandarji štirikrat vrgli iz volivne sobe varuha Trumbičeve skrinjice Kocjana, da ni mogel prisostvovati štetju kroglic, ki jih je prešteval sam bilježnik Stjepan Škarijot, dočim je ostala komisija odšla večerjat v gostilno. Predsednik volivne komisije dr. Singer je dal varuha Trumbičeve skrinjice vreci iz volivne sobe. — V Kotoribi je tik pred volitvami prišel orožnik v občinski urad, kjer se je nahajal volivni material, s silo odstranil stražnika in strgal uradni pečat na vratih. Potem so orožniki aretirali varuhe skrinjic Trumbičeve in ljudske stranke, da so potem na volišču bili le batinaši. — Isto poročajo od drugod. V Goričanih in v Dubini so zaprli varuhe skrinjic, da so potem nemoteno presipavali volivne kroglice.

Pozaprti so bili poedini varuhi skrinjic Trumbičeve liste, in sicer ravno v tistih krajih, kjer je Krizman (ki je Zerjavov pristaš) dobil večino glasov. Po izvršenih volitvah v poedinih volivnih mestih so jih vse vrgli z oboroženo silo iz volivne dvorane razen zaupnikov Krizmana, ki so potem na svojo roko sipali kroglice v prvo Krizmanovo skrinjico.

Zaradi tega mislijo, da bo moral biti mandat poslanca Krizmana razveljavljen od verifikacijskega odbora narodne skupščine zaradi kršenja zakona in prevare, oziroma kraje kroglic iz tujih skrinjic.

Ljudje posameznih volišč vedo med seboj dobro, kako se je glasovalo. Zato naravnost strme nad izidi, ki so jih brali v listih. V nekaterih vaseh so že s stotinami podpisov izjavili pod prisego, da so metali kroglice v eno skrinjico, toda volivni odbor, iz katerega so prej seveda vrgli vse varuhe skrinjic, je našel v tej skrinjici le kakih deset glasov.

Ni se pa tako godilo le z varuhi skrinjic, zapirali so celo predstavnike volivnih komisij same. Razume se, da niso odstavljali in zapirali takih komisarjev, ki so pomagali presipavati kroglice iz ene skrinjice v drugo.

V Vojvodini nobena skrinjica razen radikalne ni imela čuvarjev, vsi v volivnem lokalu so pa bili radikali. Ali je potem čudno, da se je »naštelo« in v zapisniku ugotovilo toliko radikalnih kroglic v krajih, kjer razen občinskega tajnika in žandarja nimajo nobenega pristaša, da so odnesli skoro vse vojvodinske mandate.

Poglejmo še, kaj pravi Srb Davidovič o teh volitvah:

»V političnem življenju sem že 40 let. Ves ta čas ni bilo takih volitev niti v predvojni Srbiji niti po vojni. Predvojnja Srbija, ki so jo sem ter tja brez vzroka nazivali »balkanska«, ni poznala sredstev, ki jih je Pribičević uvedel v naši državi. Niti pretepanje, niti razbijanje shodov, niti aretacije poslancev, nosilcev posameznih list, niti zabranjevanje stotinam državljanom iti na volišče, niti načini, ki jih je uporabljal Tisza in jih danes nadaljuje in uporablja njegov učenec, niso bili prej znani. Samo enemu se čudim, da je šla vlada tako pot. Zakaj si ni z gaženjem ustave in zakona brez ozira na državljansko svobodo sedaj napravila večine, zakaj si ni naredila vsaj 200 mandatov, s katerimi bi kolikor toliko mogla delati. Sedaj si pa predstavlja malenkostno večino, s katero ne more de-

Da sem kot rožica, lilija,
da vedno se smejem vesela,
to je zasluga najboljšega,
slovečega mila —

„Gazela“

lati. Povečano število mandatov pa je iz volitev odnesla demokratska (Davidovičeva, op. ur.) stranka. Porast njenih mandatov nam daje pravico, da verujemo, da je politika demokratske stranke našla popolno odobritev našega ljudstva kljub ukrepom, ki jih je vlada sklenila. To je za nas znamenje, da je treba to politiko nadaljevati. Opozicionalni blok, posebno ožji blok je bolj strnjen, kakor je bil dosedaj. To edinstvo je v politiki Srbov, Hrvatov in Slovencev največji rezultat za ureditev naše države in za ustvarjanje pravega reda v njej. Prepričan sem, da nas te nade ne bodo varale. Vsa nasilja in korupcija so bila kratkotrajna.

Te izjave odličnih srbskih državnikov bivših ministrov Kumanudija in Davidoviča so prinesli srbski, hrvatski in slovenski časopisi. Mi mislimo, da nam jih ni treba razlagati, ker same zase dovolj glasno in različno govorijo.

Mi pa smo po teh volitvah le še bolj potrjeni v tem, da bo treba naš boj brezobzirno in vztrajno nadaljevati, če hočemo državo in stem same sebe rešiti pred propadom in najžalostnejšega konca. Z veseljem in zadoščenjem moramo ugotoviti, da se je sedaj pridružilo naši bojni armadi že mnogo večje število Srbov, kot smo jih imeli sedaj in — kar nas posebno navdaja s ponosom — tudi tisto slovensko izobraženstvo, ki ni našega svetovnega nazora, se je priključilo SLS v boju za poštenje, red, zakonitost in svobodo.

Žrtve.

Preganjanje krščanskega učiteljstva traja naprej in se še stopnjuje. Na mero-dajnem mesiu — kakor smo že zadnjič javili — se je reklo, da se učiteljstvo preganja zato, ker je krščansko. To se pravi, ker krščansko živi, krščansko vzgaja in krščansko dela izven šole. Krščanski učitelj je danes na slabšem kot zadnji hlapec. Hlapcu se služba 14 dni preje odpove, krščanski učitelj pa dobi ukaz: jutri bodi tam in tam, sicer izgubiš plačo. In to stalno nastavljeni učitelj, ki ga po postavi ne smejo prenakniti, razen če se je kaj pregrešil, kar pa mora preje ugotoviti disciplinarna preiskava.

Nasprotno pa se povsed pomikajo na prva in vodilna mesta učitelji, ki so zagrizeni brezverci, sokolji, orjunci. Taki, ki očitno in javno mladino pohujšujejo s svojim življenjem in v šoli ter izven šole sejejo seme nenravnega brezverstva, svobodomiselnosti in surovosti.

Na drugi strani z vso silo preganjajo po nekaterih šolah krščanske organizacije, dočin, z vso vnemo vsiljujejo otrokom sokolstvo, katerega namen je mladini iztrgati iz srea vero in čut dolžnosti do Boga.

Preganjanje krščanstva po naših šolah, v naši mladini, se je od strani žerjavovskih ljudi začelo s polno paro, z natančno določenim načrtom, z jasnim ciljem.

Naši ljudje so ob tem delu žerjavovcev, ki prav nič ne skrivajo svojih namenov, na široko odprli svoje oči. Začutili so, da gre tu za njihovo meso in kri; da, še več: za njihovo dušo in duše njih otrok. Razkri-

stjaniti mladino, to je bil vedno najvišji cilj mednarodnega framazonstva. Potom razkristjanjene mladine bo mogoče šele podreti krščansko družino ter pregnati Boga in božje zapovedi iz zasebnega in javnega življenja.

Naši ljudje so jasno začutili to nevarnost. Zato se je dvignilo v njih. V Št. Vidu nad Ljubljano je ljudstvo soglasno najostreje obsodilo preganjanje krščanstva po naših šolah in sokolsko ter orjuncsko pohujševanje naših otrok. Ker niso nobeni protesti — kar je umljivo — nič pomagali, je seglo po samoobrambi. V Št. Vidu se je proglasil šolski štrajk — otroci niso dva dni šli v šolo. Dobro so starši vedeli, da bodo kaznovani, da bodo plačevali kazen, da bodo celo zaprti, da bo podivjano žerjavovsko učiteljstvo preganjalo otroke same — toda prvi kristjani so dali celó svoje življenje za svojo vero in za krščansko svobodo. Duša in večnost je več kot kazen in ječa.

Pri tem se spominjamo, kako so ob času kulturnega boja na Nemškem zapirali ljudi, jim celo prepovedovali udeleževati se službe božje, kako so duhovnike metali v ječe, da je bila cela vrsta župnij več let brez dušnih pastirjev, s kakšnimi ogromnimi globami so kaznovali škofo — toda katoličani so tako krepko branili svobodo svoje vere in svobodo verskega življenja, da je končno celo veliki in nepremagljivi Bismark moral poklekniti pred neuklonljivo voljo nemških katoličanov. Bila je to najsijajnejša doba nemške verske probude, verske okrepitve in poglobitve, doba, iz katere še danes nemški katoličani kujejo svoj kapital.

Zato se ne bojmo! Kadar je bila Cerkev preganjana, takrat je najgloblje pognala svoje korenine, takrat je najkrepkeje zastavila svojo rast. In mi, slovenski katoličani, imamo izvršiti na Balkanu ogromno misijonsko nalogo. Bog nas je poklical v to, zato nas hoče okrepiti in poglobiti.

Vedno najnovejše

voljeno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

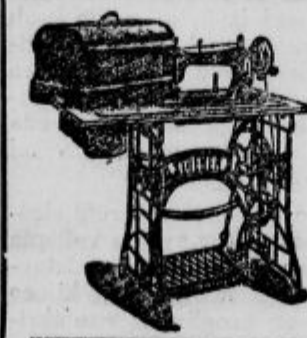

Excelsa

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana,
Palača Ljubljanske kreditne banke

Najpopolnejši

STOEWER

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Praden si nabavite stroj, ogledate si to izrednost pri tvrdki

L. Baraga,

Ljubljana
Selenburg, ul. 6/1.
Brezplačen pouk.
15 letno izmetvo.

PO SVETU

Pogajanja z Italijo. Te dni se sestaneta v Firenci naša in italijanska delegacija, da rešita nekatera vprašanja, tičočna se obeh držav. Pri tej konferenci se bo razpravljalo tudi o vprašanju narodnih manjšin in sicer naših na Reki in italijanskih v Dalmaciji. Naši ministri, med katerimi sedi tudi dr. Žerjav, so sprejeli vse italijanske zahteve glede italijanskih šol na našem ozemlju. Pri tem pa niso pritisnili na italijansko vlado, da prizna tudi Primorskim Slovincem enake pravice.

Velikanska rudniška nesreča v Nemčiji. V noči na 12. februar so se v rudnikih pri Dortmundu vžgali plini, kar je povzročilo silno katastrofo. Pri tem je ponesrečilo mnogo rudarjev. Nekateri so zgoreli, drugi so umrli vsled zastrupljenja s plini, nekatere pa so našli popolnoma raztrgane. Število mrtvih znaša okoli 140.

Italijanska opozicija še vedno ni šla v parlament. Volitev, ki jih namerava izvesti sedanja nasilna fašistovska vlada, se opozicija najbrže ne bo udeležila. Kakor znano, je Mussolini predložil parlamentu predlog novega volivnega zakona, ki omejuje splošno volivno pravico. Proti temu predlogu so nastopili tudi nekateri fašistovski poslanci.

Niti mrtvih ne puste v miru. Mestni magistrat v Gorici, na katerem gospodarijo fašisti, je izdal ukaz, da se morajo do konca leta na goriškem pokopališču vsi slovenski nagrobni napis odstraniti. Proti temu barbarskemu činu je vložil slovenski poslanec dr. Besednjak pritožbo na notranjega ministra.

NAZNAVILA

n Škoecjan pri Mokronogu. Tukajšnje »K. S. izobraž. društvo« ponovi v nedeljo 22. t. m. pop. ob pol 8. igro: »Elizabeta, grofinja turinška«. — Igra je krásna in vredna, da si jo vsako ogleda. Vljudno vabimo tudi prijatelje iz okolice. — Odb. n V Sori na pustno nedeljo burka »Repoštev« in »Kovačev študent«.

n Naklo. Na pustno nedeljo, 22. febr. priredi gasilno društvo v Naklem v »Stari šolci« predpustno burko: »Davek na samce«. Vabimo zlasti okoličane, naj se udeležijo smehapolne igre v obilnem številu. Začetek ob 8. uri pop.

n v Dobu ponove 22. febr. veseloigro »Križarska vojna«. Daljnji in bližnji okoličani, ki mislite kdaj uprizoriti to doslej novo igro, pridite gotovo vsi! Pod spretnim vodstvom mladega, a zate rojenega režiserja je igra še enkrat bolj vesela in zabavna ter skoz in skoz naravnost sili k smehu. Začetek točno ob 8., konec okoli 5.

RAZNA POJASNILA.

Vprašanje. Nameravam dati izpremeniti rodbinsko ime. Kam je vložiti prošnjo, kako kolkovati in kaj ji moram priložiti. M. F. B.

Odgovor. Prošnjo za spremembo priimka je vložiti pri velikem županu (v Vašem slučaju v Mariboru). Prošnjo je kolkovati s kolkom za 5 Din, za dovolitev, da se spremeni priimek, pa je plačati 50 Din takso.

NOVICAR

d Kako se godi našim delavcem v Franciji. S Francoskega nam poročajo naši rojaki: Znano je, da je šel Zgončev transport iz Ljubljane 21. oktobra 1924 v Francijo. Naselil se je v železnem rudokopu v Tunjéju. Z lastnikom smo se dogovorili, da dobi navaden delavec po 22 frankov na dan in prosto vožnjo. Pogodba se je sklenila za pol leta, da se s tem odsluži prosta vožnja. Pričeli smo delati. Ko pa je prišel plačilni dan, so nas plačali po 13 in pol frankov. Pri vsem tem pa smo še ostali dolžni za bolniško blagajno, podporno društvo, orodje, karbid. Za hrano nam ni ostalo kaj. Prestali smo 8 tednov v tej sužnosti. Prvi je prišel Jožko Samsa iz Velikih Lašč, da se reši teh spon. Imel je veliko potov in stroškov, da se je otrešel polletne pogodbe, ki se je inženier strogo držal, v kolikor je bila seveda njemu v korist in nam v škodo. Ko se je Samsa rešil sam, je hotel tudi nam pomagati. 24. decembra je šel na orožniško postajo, kjer so mu pojasnili, da taka pogodba ne velja. Popoldan ob 4. smo se zbrali pred inženierjem — bilo nas je 150 — ter zahtevali, da se pogodba uniči. G. inženier se je udal v toliko, da smo pač prosti, toda vožnjo moramo plačati sami. Na to mi nismo mogli pristati. Tedaj je inženier telefoniral po orožnike, ki so nas razgnali, češ, da smo Srbi divjaki. Orožnika s sosedne postaje sta Samsa zvezala z verigami ter odvedla na domačo postajo. Tam ga spoznajo, da so pred par urami govorili z njim radi pogodbe ter so ga izpustili. Mi smo ga radostno sprejeli ter smo skupaj obhajali sv. večer. Polovica nas je šla delat v šume, zakaj v rudokopih ne dobimo dela, ker je na posu napisana naša pogodba. Pos pa mora biti čist. Vam pa dajemo nasvet, da se ne podajate v sužnost, temveč ostanite doma, tam je Vaša Francoska. Pozdravljamo vse skupaj Laščani, Robarji in Štajerci.

d Gospodarski bojkot. »Jutro« pozivlja svoje pristaše, naj ne kupujejo pri klerikalnih trgovcih. Ker ima vsako poleno dva konca in vsak cekin dve strani, bodo naši ljudje to stvar čisto dobro razumeli. V podeželskih mestih je dovolj naših ali vsaj nežerjavovskih trgovcev — zato ljudje, držite se gesla: svoji k svojim. Kupuj redno pri trgovcu, o katerem je znano, da je volil slovensko. Gospodinje, pogovorite se med sabo, kje boste kupovale.

d Zerjavovi orjunci so si splekli nadaljnje vence v svojih povestnicah pri teh volitvah. Če bi v Ljubljani zmagal dr. Zerjav, je bil pripravljen slamnat mož, ki naj bi predstavljal dr. Korošca, ki bi ga orjunci nosili po Ljubljani ter ga na javnem trgu med sviranjem godbe slovesno zažgali. Za Jugoslovansko tiskarno so bile pripravljene frače s kamenji, s katerimi bi se drobiše šipe do najvišjega nadstropja. — Na Vrhniki so orjunci neki večer počakali gospoda dekana, ki je prišel z vlakom, mu napravili špalir, vsak je imel v rokah kravij

zvonec ter prižgano laterno. Ko je stopil gospod dekan iz vlaka, so mu zvonili ter vpili, da iščejo smrtni greh. Kako so se orjunki junaki obnašali ob priliki Koroščevega shoda v Ljubljani, je itek dovolj znano. Pameten liberalce je na vse to vzkliknil: Taki ljudje naj vladajo Jugoslavijo! Zdaj malo pregledite tiste ljudi na deželi, ki so agitirali in volili za Zerjava, ter njihovo življenje, pa si boste s svojo sodbo kmalu na jasnem.

d Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je 11. t. m. praznoval svojo sedemdesetletnico.

d Najstarejši poslanec v novi narodni skupščini je 80 letni Arso Lazič, Davidovičev pristaša.

d Redka poroka. Diamantno poroko (80 letnico) sta praznovala te dni v Zlatolihu pri Ptujju Jože Pesek in njegova žena. Stara sta 88 in 87 let. Na svatovščini je bilo tudi 35 sinov, hčera, vnukov in pravnukov.

d Obisk slovenskih planin. Julijsko pogorje (Triglavsko gorovje) je lansko leto obiskalo 13.696 hribolazcev, Kamniške planine 13.086, Karavanke 9048 in Pohorje 6508 turistov, skupaj 42.338.

d Lepa zima. Govori se, da take zime, kakor letos, ne pomnijo najstarejši ljudje. A to najbrž ne bo res, kajti gotovo še žive ljudje, ki se bodo spominjali na blago zimo l. 1872—73, o kateri piše Janez Trdina (Zbrani spisi, X. knjiga, Izprehod v Belo Krajino, str. 60): »Bralec vem, da se spominjajo blage zime l. 1872—73. Do februarja nismo imeli ne snega ne mraza. Ta čas se je zdel meni in prijatelju Draguanu Rudežu kaj pripraven za pot. V društvu še nekaj drugih znancev sva odrinila na Gorjance. V dveh urah smo dospeli do Krvačevega kamena. Blizu njega je cvetele leščevje. Čez druge tri ure polahke hoje smo sedli pri Sv. Jederti h kosilu. Okoli nas so cvetele marjetice, kurji sled in še druge rože. To je bilo enajstega januarja na vrhu Gorjancev! Tako zgodnjega cvetja in v toliki višočini ne pomni noben starec, morda niti stara Kuka gora.«

d Zdravilo za marsikoga, ki se reči od žuljev poštenih krščanskih ljudi, pa trobi v sokolski in orjunaški rog. — Te dni je prišel v neko zanesljivo našo trgovino v Ljubljani zaveden katoliški mož z dežele. Ko si nakupi, kar je potreboval, vpraša: »Katero trgovino s kolonialnim blagom, ki je nje lastnik pošten katoliški mož, mi morete priporočiti? Jaz se držim gesla: Svoji k svojim.« Prav tako je prosil še za naslove nekaterih drugih zanesljivo dobrih prodajalcev, ki je imel v njih opravka... Tako delajo naši zavedni možje. Če bi jih splošno posnemali, bi se kmalu spametovali tisti trgovci, ki so obdani s sokolskimi in orjunaškimi uslužbenci.

d Ni denarja. Državni svet je upokojenemu orožniškemu polkovniku Dragiču priznal, da mu je država še dolžna 400 Din ter odredil, da se mu to izplača. Čez eno

leto pa je prejel Dragič od vlade obvestilo, da mu ne more plačati, ker ni denarja. Zakaj se ni Dragič prigljal kot Zerjavov agitator?

d Davčne eksekucije, ki jih je Koroščeva vlada ustavila, se zopet začno s 15. februarjem.

d Staro rimsko mesto imenovano Stobi, so izkopali pri Gradskem ob Vardarju. Cerkve so iz 6. stoletja, gledališče je veliko starejše.

d Ljubljanske mestne tehtnice. Neka posestnica iz ljubljanske okolice je prodala vola nekemu ljubljanskemu mesarju. Dogovorila sta se, da bosta vola tehtala na dveh mestnih tehtnicah. Na uradni mestni tehtnici je vol tehtal 365 kg, na mestni tehtnici na klavnici pa 345 kg torej 20 kg manj. Zadeva je bila javljena mestnemu magistratu, ki je uradno ugotovil, da je tehtnica na klavnici za 20 kg premalo vlekla. Ker se na tehtnici na klavnici tehta dan za dnem obilo živine in je tehtnica premalo vlekla za 20 kg, nastane vprašanje, kdo bo povrnil škodo številnim kmetom in drugim, ki so bili vsled tega silno oškodovani. Nad mestom vladajo seveda Zerjavovi gerenti.

d Umrla je v nedeljo, dne 15. t. m. popoldne v Nadlesku pri Starem trgu gospa Alojzija Kržič, soproga starotroškega župana, trgovca in gostilničarja g. Ljudevita Kržiča. Pokojna gospa, mati sedmih nedoraslih otročičev, je bolehal nad eno leto na neozdravljivi želodčni bolezni ter po hudem trpljenju lepo spravljena s svojim Bogom mirno zaspala. Pokopali so jo 17. t. m. dopoldne s sv. mašo. Naj počiva v miru blaga žena — velespoštovani, težko preizkušeni rodbini pa naše odkrito sožalje!

d Umrl je v Novem mestu posestnik in vrvar Josip Avsec, mož poštenjak in zgleđen krščanski oče. Naj mu bo Bog večni plačnik!

d Požar je uničil v Gaberju pri Celju dve moderno zidani gospodarski poslopji gospe Adele Dečkove. Zgorelo je tudi veliko sena in slame.

d Požar je uničil v Hrastju pri Ljubljani skedenj posetnika Ivana Janeža. Zgorelo je mnogo kmetijskega orodja, trije poljedelski stroji in veliko drva ter stavbenega lesa.

d Otrok se je zadušil. 14 letna Helena Podboršek je šla gledat požar v Hrastju. Doma je pustila dveletnega otroka svoje sestre, ki je spal v vozičku. Ko je ni bilo doma, se je vnela na peči žimnica in je nastal v sobi tak dim, da se je otrok zadušil.

d Ljubljanska perota bo v pomladanskem zasedanju sodila 2 uboja in 4 goljufige oz. poneverbe.

d Znajo, Američani — tako pravijo — so praktični ljudje. Tudi ob potih znajo postavljati taka opozorila na nevarnosti, da kaj izdajo. Par primerov:

Ob ovinku česte stoji n. pr. napisano: »Pozor! Nevaren ovinek. Bližnja bolnišnica 21 milj! Bližnje pokopališče 18 milj!«

Ob prehodu čez železniško progo je nekje nabito tako-le svarilo:

»Čez progo hotel priti pred vlakom, kar nič počakati ni znal. A ni se šaliti s tem spakom — je vlak docela ga zmečkal.«

d Pametna pot. Na Švedskem bodo zmanjšali armado za dve tretjini. Službena doba bo znašala 140 do 200 dni. Stroški za armado bodo za polovico manjši. Na Švedskem namreč ne vlada dr. Zerjav.

d Najmanjša občina na svetu je 20 km od Pariza. Steje vsega skupaj 11 prebivalcev.

VOJASKE ZADEVE.

Vojaški vpoklici. Mladenci, rojeni leta 1904 in starejši, ki so bili potrjeni lani, imajo nastopiti vojaško službo v sledečem redu:

1. Neboreci: prvi del 20. februarja 1925, drugi del 20. junija 1925 in tretji del dne 20. oktobra 1925;

2. konjeniki, konjiški pionirji in telegrafisti, konjeniki kraljeve garde, artileristi kraljeve garde, ostali artileristi, vozarji, bolničarji in peki okoli 1. marca;

3. pešci, letalci, pionirji, pontonerji, telegrafisti, reflektorji, železničarji in obrtniki (zanat) okoli 20. marca 1925;

4. Mornarji: prvi del okoli 20. marca, drugi del pa okoli 1. novembra;

5. avtomobilisti okoli 20. aprila 1925.

Kdo obvesti rekrute o nastopu vojaške službe? Rekrute obvesti županstvo, ki jim mora pravočasno dostaviti pozivnice, v katerih je označen dan, ura in kraj, kjer se ima novinec javiti.

Prosta vožnja po železnici. Vsi novinci imajo pravico do proste vožnje od svoje občine do mesta, kjer se nahaja vojno okrožno poveljstvo. Vendar ne dobi vsak posamezen rekrut vozovnice, ampak župan, ki spremlja rekrute, prejme eno samo »objavo« za vse rekrute skupaj in se morajo torej vsi skupaj voziti.

Neobhodne potrebe rekruta. Vsak rekrut naj se toplo obleče in obuže. S seboj naj vzame kovinasto skodelico, potrebno jedilno orodje, par robov in brisač, krtače za čiščenje obleke in obutev ter podobne stvari. Seveda ne bo nihče pozabil svinčnika, papirja in znamk. Vsak naj si nabavi primeren kovček z dobro ključavnico in se oskrbi z v vsakdanjem življenju neobhodno potrebnimi predmeti.

Vprašanje. Jaz sem četrti vojaški obveznik iz naše družine in pojdem letos na nabor. Prosil bi rad za skrajšan rok. Oče je služil polni rok, en brat je služil kot črnovojnik, druga dva pa polni rok. Ali bom uspel s svojo prošnjo? I. S. R.

Odgovor. Če sta dva brata neposredno pred pred Vami zaporedoma služila polni rok, tedaj imate Vi pravico do skrajšane roka. To pa, kakor povedano, le v tem slučaju, če sta oba brata po vrsti služila polni rok in ste Vi takoj za njima.

Vprašanje. Oklicano je bilo, da se morajo vsi moški od 20—50 leta javiti na občini v svrhu nabave »vojničke isprave«, ker se bo ta rabila pri priseganju. Jaz sem pa stalno nesposoben od leta 1921, poprej sem pa služil 8 leta. Sedaj ne vem, ali prijava in prisega zadene tudi mene. Prosim pojasnila. A. D. T.

Odgovor. Županstva so že pred dalj časom dobila nalog sestaviti sezname vseh vojaških obveznikov od 20—50 leta v svrhu prisega. Radi tega zahtevajo županstva (Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

POLITIČNI ZAPISKI

p Načelniki strank sporazuma dr. Korošec, dr. Polić, Pavle Radić, dr. Spaho, Ljuba Davidović in Nastas Petrović so imeli 12. t. m. sejo opozicijskega bloka v Beogradu ter izdali naslednje obvestilo: »Zastopniki vseh strank opozicijskega bloka so na svojem današnjem prvem sestanku ugotovili, da je že z ozirom na nepopolna in nezanesljiva poročila o izidu volitev dne 8. februarja 1925, ki ga je vlada dosedaj objavila, ljudstvo v celi državi odobrilo politiko bratskega sporazuma, za katero se bori opozicijski blok. Stranke opozicijskega bloka so v glavnem obdržale vse svoje pozicije, demokratiška stranka pa je iz poslednjih volitev izšla okrepljena. V srcu Sumadije v kragujevskem okrožju je demokratska stranka dobila mesto enega dva mandata in ravno tako je v podrinskem okraju ljudstvo obsodilo politiko današnje vlade in Pribičevića ter mu odreklo zaupanje in dalo tudi tukaj demokratom mesto enega dva mandata. Opozicijski blok z veseljem pozdravlja te zmage v Srbiji, ker te zmage najočitoje kažejo, da je tudi med Srbi ideja narodnega sporazuma iskreno sprejeta. Iz tega dejstva sklepajo zastopniki opozicijskega bloka, da bi bile volitve, če bi bile količkaj svobodne, brez strahovitih nasilij in nezakonitosti, če bi ne bilo nečuvjenih potvorb, kar se je zgodilo na dan 8. februarja, prinesle popolno zmago politiki narodnega sporazuma.« — Opozicijski blok se posvetuje dalje.

od vseh prisegi podvrženih potrebne podatke, ki jih morajo vpisati v zadevne seznamne. Tudi nesposobni se morajo v smislu te naredbe javiti, ker se smatrajo tudi ti za vojne obveznike.

Vprašanje. Letos (lani) sem bil potrjen. Oče mi je pred 5 leti umrl, mati je stara 60 let, 2 brata sta že 19 let od doma. Ali imam pravico do oprostitve ali vsaj do skrajšane roka? J. S. R.

Odgovor. Ako sta brata že pred petimi leti popolnoma odpravljena od hiše, kar je treba dokazati z listinami, in če ne plačujete nad 20 Din davka, imate kot hranilec matere pravico do oprostitve. Ako pa brata nista odpravljena od hiše, in imate pravico do skrajšane roka, toda le v tem slučaju, če sta oba brata služila polni rok.

Vprašanje. Odkar pomnim, berem »Domoljubac«. Lani sem bil potrjen in bom letos vpoklican. Rad bi še naročil »Novega Domoljubca«. Ali ga bom mogel dobivati tudi k vojakom? V. Z. P.

Odgovor. Seveda boste lahko dobivali »Novega Domoljubca«. Dokler ste doma, ga boste prejimali kot doslej, ko pa pojdete k vojakom ali pa če se preselite, pa sporočite upravništvu »Novega Domoljubca« novi naslov in se vam bo list nato tja pošiljal.

Opomba. Na vprašanja v vojaških zadevah, ki so došla uredništvu »Slovenca«, odgovorimo v »Novem Domoljubcu«. Veliko vprašanj je zastalo in odgovorimo na nje v prihodnjih številkah.

p Kako so se vršile volitve. Voditelji opozicije: dr. Korošec, Ljuba Davidović, dr. Spaho in Pavle Radić so z ozirom na potrjena poročila, ki so jih dobili iz vseh delov države, izdali sledečo izjavo: »Poročila iz cele države, ki so jih dobili zastopniki opozicijskega bloka, dokazujejo, da so se volitve 8. februarja t. l. povsod izvršile po naprej izdelanem načrtu, da mora vlada dobiti večino za vsako ceno, ne glede na zakonsko odredbo in volivno svobodo. Predsedniki volivnih odborov na Hrvatskem so bili tik pred volitvami odstavljani, čeprav ima po zakonu o volitvah narodnih poslancev edino državni odbor pravico o tem sklepati. Odstavljeni so bili celo sodniki. Namesto odstavljenih je vlada imenovala svoje pristaše. Predstavnikom opozicijskih list je bilo s silo zabranjeno na dan volitev čuvati opozicijske skrinjice. Niso bili pripuščeni na volišče ali pa so bili vrženi iz volivnih prostorov, da ne bi prisostvovali štetju kroglic. Tisti, ki se niso hoteli sili udati, so bili pretepeni ali ubiti. Ogromno število volivcev ni bilo pripuščeni na volišče. Mnogi so bili odgnani z volišč. Mnogi so bili odgnani z volišč vsled napadov od razbojniških čet, ki so bile posebej za to pripravljene, od organiziranih vladnih plačancev in z ostrim streljanjem s strelnim orožjem.

Posebno v južnih krajih so morali volivci glasovati za vladne kandidate ali pa jim je bilo zapovedano, da morajo, ko so izvele roke iz skrinjice radikalne stranke, ki je bila prva, pokazati roko, da so videli, da je prava. Vsa ta nasilja, ki so bila dosedaj neznana v parlamentarni zgodovini, ne bi bila vladi prinesla uspeha, če bi bili ostali od drž. odbora imenovani predsedniki volivnih odborov in če bi se ne bile potem, ko so ostale skrinjice brez čuvarjev, izvršile tatvine kroglic iz teh skrinjic, in če ne bi bili potrjeni volivni zapisniki. To je bilo tudi izvršeno po vladni naredbi, ki je sama imenovala predsednike volivnih komisij in izdelala zapisnike. Pred volitvami je dala zapreti na tisoče kmetskih volivcev, potem številne kandidate-poslance in po načrtu preprečevala shode in sestanke celo v privatnih hišah in stanovanjih ali pa jih je z orožništvom siloma razgnala. Na dan volitev je poslala po pokrajinah tudi vojaštvo, ki je dobilo za njega nedostojno vlogo, da tudi samo, če tudi mora biti izven in nad politiko, pripomore vladi do večine.

Ne priznamo na temelju vseh teh dejstev zakonitosti mandatov, ki jih je vlada s takimi sredstvi sedaj iz ljudstva izvlekla in potvorila. Z ozirom na to vlada niti sedaj po volitvah nima parlamentarne niti moralne zaslombe, da bi mogla ostati na vladi. Nasproti temu predstavljajo naši mandati ogromno večino volivcev in so kljub strahovitemu nasilju dobili ljudsko zaupanje. Pravilno in v vseh slučajih nosijo moralno odgovornost tisti, ki so v naši državi na tak način izpeljali volitve, dalje

Ia. Amerika

Imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

GOSPODAR

Trošenje umetnih gnojil.

Ker so umetna gnojila zelo močna, jedka rastlinska hranila, jih moramo pri trošenju enakomerno razdeliti po polju da so jih lahko deležne vse rastline in da tem ne škodujejo vsled njihove prevelike gostote. Pripomniti je treba, da postane rastlinam škodljivo tudi ono, kar je sicer koristno, če jim ga dajemo v preveliki meri. Če so se bila gnojila strdila v kepe, kar se vsled vsrkavanja vlage večkrat dogodi, jih moramo razdrobiti. Posebno dušičnata gnojila je skrbno raztroševati, da ne nastanejo bohotna mesta, ki so nevarna predvsem žitu, ki na takih prostorih kaj rado poleže. Poleglo žito pa ne da veliko pridelka.

Trošenje se v praksi izvršuje z roko ali s strojem. Štupanje s strojem je mnogo boljše, ker se pri tem gnojila po polju enakomerno razdelijo in pridejo v korist vsem rastlinam v enaki meri. Toda stroja nima vsakdo. Stroj za trošenje gnojila se izplača le na večjih posestvih, kjer se lahko dovolj izrabijo in se vsled tega tudi primerno obrestuje. Zelo priporočljiv pa je tudi za kmetijske podružnice ali strojne zadruge, ker omogoči večjemu številu kmetovalcev, da se ga poslužujejo.

Manjši posestniki morajo štupati z roko. Ročno trošenje gnojil je pač preprostejše in cenejše ter za naše razmere prikladnejše, vsled tega tudi pri nas najbolj razširjeno. Zahteva pa vajene roke izkušenega sejalca. Kdor zna dobro sejati, bo tudi gnojila dobro trosil. Vendar mu je treba upoštevati gotove predpise. Umetna gnojila se trosijo pred setvijo ali po njej na zelene rastline. Pred setvijo trosimo lahko vsa umetna gnojila, po zelenih rastlinah pa le taka, ki so lahko topljiva in jih že navaden dež spera v zemljo h koreninam. Med te spadajo predvsem čilski soliter, kalijeva sol in deloma tudi superfosfat. Trositi apnov dušik na zelene rastline ni priporočati, ker jih preveč osodi, razen če ga potrosimo na ozimino zelo rano spomladi, predno ozimina ozeleni. Vzlic temu ni ta vrsta dušičnatega gnojila priporočljiva za trošenje po rastočih rastlinah, ker pri razkrojevanju zgubi veliko dušika. Radi ga pa trosimo na njive tedaj, če so zapleveljene z njivsko gorčico ali ogrščico, da z njim uničimo ta plevel.

Širina ročnega trošenja je za razna gnojila različna od 2—4 m. Debelozrnata gnojila se trosijo lahko bolj na široko nego drobna, finoizrnatna ali prašna. Trositi moramo vedno z vetrom, po možnosti seveda ob brezvetrnosti, grabiti srednjepolne pesti in izpuščati gnojilo enakomerno iz rok. Pri nekaterih gnojilih, ki so zelo jedka, je paziti, da imajo trosilec zdrave, neranjene roke. dru-

gače lahko nastane kako vretje. To je posebno važno pri apnovem dušiku, ki neugodno vpliva pri trošenju ne samo na ranjene roke ampak tudi na očesne in nosne žleze ter provzroča vnetje. Da se proti temu obvarujejo, si trosilec navadno nataknejo na oči posebno očala in si nos in usta zavežejo z ruto. In da se koža obvaruje pred slabimi posledicami tega gnojila, se namažejo z salom obraz in roke, posebno pa oči in nosnice. Neprijetno učinkuje tudi Tomasova žlindra in živo apno, če pride na nezavaro- vano kožo.

V splošnem bi torej bilo pri trošenju umetnih gnojil upoštevati sledeča navodila: pred trošenjem zdrobi in pripravi umetno gnojilo tako, da se da povsod enakomerno razdeliti. Če je vlažno, ga posuši ali zmešaj s pepelom ali peskom ali suho zemljo, da se lažje trosi. Pri gnojilih, ki so jedka in slabo učinkujejo na kožo in druge človeške dele, namaži si prej z salom, mastjo ali oljem kožo, natakni si očala in zaveži si z ruto nos in usta. Gnojila trosi povsod enakomerno, da ne nastanejo kje bohotna mesta, drugod pa slaba rašica. Temnejša gnojila je bolje trositi po snegu, da se pozna, kje se je že trosilo, in da se gnojila z zimsko vlago počasi spravijo v zemljo. Tako potrošena umetna gnojila bodo najenakomernejše učinkovala.

Sadno drevje po njivah.

Po Češkem in po drugih tujih državah, kjer je kmetijstvo na višji stopinji nego pri nas, sade sadno drevje tudi po polju — p o n j i v a h. Naši kmetovalci pa mislijo, da sadno drevo ne spada drugam nego na travnato zemljišče. Kako se čudijo, ako se jim ob kakih prilikih nasvetuje, da bi poizkusili posaditi nekaj drevja tudi po njivah ali vsaj v posameznih vrstah med njivami. Ljudje v takih slučajih mislijo pa le na običajne sadne goščave, ki so jih vajeni gledati v sadovnjakih pri hišah. Seveda, taki sadovnjaki ne spadajo na njive. Saj še trava ne raste pod njimi, nikari da bi rastlo žito in okopavine. Vse kaj drugega pa je, ako posadimo po njivi sadno drevje v pravih razdaljah med seboj in med vrstami. Le posadite drevje v vrsti po 10 do 12 m narazen in vrste po 15 do 20 m vsaksebi, pa boste videli kako malo vam bo na poti.

Senca je tisti strah, ki se ga vsakdo najbolj boji. Toda ta strah je prazen. Škodljiva je samo stalna senca, kakršna je v strnjenih nasadih ali v gozdu. Senca posameznega drevesa pa se premika kakor solnce na nebu. Taka senca škoduje prav malo ali pa nič. Ob hudi poletni vročini utegne biti nekaterim rastlinam celo koristna. Pomisliti je treba dalje, da obširno in temno senco dela le staro drevje z gostim in visokim vrhom. Ja-

blane in tudi bruške žlahtnih sort, pa so vedno bolj nizka drevesa z redkim vrhom, zlasti če jih v to svrhu primerno gojimo. Prvih 10—15 let po saditvi senca sploh ne hodi vpoštev. Pozneje pa je dohodek od sadnega drevja brez dvoma večji nego morebitna škoda od senca.

Kaj pa korenine? Te so nemara na potu pri oranju? Prav nič! Ko začutijo nad seboj odprto zemljo, ki se vsako leto navadno dvakrat preorje, se same umaknejo bolj v globino. Pri našem plitvem oranju je pa to še manjšega pomena in se korenin prav lahko izognemo.

Pa veje delajo napoto pri obdelovanju. Prav nič, ako sadimo drevje, ki ima najmanj 2 m visoko deblo, ako izbiramo take sorte, ki imajo že po naravi pokončno rast in ako drevje primerno gojimo. Kanadka seveda ni za njive. Bobovec in razne druge sorte jabolk, zlasti pa bruške imajo tako rast, da veje ne bodo nikdar ovirale dela.

Edina resnična ovira so pač debela, ki se jih moramo izogibati pri oranju. Pa tudi ta napota ni taka, da bi je z dobro voljo ne bilo mogoče prenašati, ako pomislimo, da stoji drevje že v vrsti precej na redko in da so zlasti vrste daleč druga od druge.

Še snaženje drevja in spravljjanje s adja bi utegnili koga motiti. Tudi to je nepotrebna skrb. Drevje snažimo ob tistem letnem času, ko so njive prazne, ali pa ko je ozimina majhna in brez škode stopimo pod drevo. Sadje pa spravljamo pozno v jeseni, ko so poljski pridelki pospravljeni. Zato pa sodijo na njive le prav pozne sorte, ki zorijo oktobra meseca.

Tatvini se izognemo s tem, da gojimo po polju le take sorte, ki imajo manj privlačno zunanost.

Sedaj pogledimo pa še prednosti, ki jih imajo taki nasadi. Njive redno obdelujemo in gnojimo. To pa prija sadnemu drevju prav tako kakor poljskim rastlinam. Na obdelani zemlji raste sadno drevje vse lepše, rodi bolj redno in okusnejše, torej dražje sadje nego na zaledinjenem travnatem zemljišču. Toda ne na stroške drugih kultur. Dež namreč neprestano izpira v globino redilne snovi, ki so za poljske pridelke izgubljene. Te snovi pa prestrežejo korenine sadnega drevja, ki segajo dokaj globlje v zemljo. Na njivah, ki so zasajene s sadnim drevjem, imamo dvojni pridelok, zato je njihova vrednost neprimerno večja.

Če je torej tako, zakaj pa se naši kmetovalci tako branijo sadnega drevja po njivah? Zgolj zaradi tega, ker ni v navadi in ker so polni raznih predsodkov. Kdor pa se otrese starokopitnosti in neopravičenih predsodkov, se bo kmalu prepričal, kako prav je storil. Imamo že nekaj takih zgledov, pa

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

nikogar še nismo slišali, da bi se bil kesal.

Edino upoštevanja vreden vzrok, da se poljsko sadjarstvo pri nas ne more razširiti tako kakor marsikje drugod, je ta, ker so pri nas v splošnem mala posestva z majhnimi njivskimi parcelami. Vendar pa je tudi v slovenskih pokrajinah na stotine posestnikov, ki imajo večja njivska zemljišča v takih legah in tako zemljo, da bi sadno drevje sija jno uspelo brez posebne škode za druge poljske pridelke.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 17. t. m. Naš dinar je v zadnjem tednu zopet malo zrastle ter dosegel v Curihi 8.50 centimov. Tuje valute so na naših borzah veljale: 1 funt šterling 291 do 293 Din, 1 dolar 60 do 61 Din, 1 zlata marka 14.60 Din, 1 švicarski frank 11.80 Din, 1 francoski frank 3.27 Din, 1 lira 2.52 do 2.54 Din, 1 češka krona 1.80 Din, 1 romunski lej 0.31 Din, 1 bolgarski lev 0.34 Din. Za 1 Din dobimo 1156 avstrijskih ali 1190 madžarskih kron.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza 16. t. m. Pšenica domača, postavljena v Ljubljano 460 do 490 Din, moka pšenična, slavonska postaja št. 0 700 Din, št. 2 600 Din, št. 5 600 Din, št. 6 550 Din. Otrobi pšenični, drobni, vagon postavljen v Ljubljano 240 Din. Oves srbski, Ljubljana 340 Din, bački 360 Din, krompir beli, postavljen na gor. postajo 156, krompir rdečkasti, semenski, postavljen na štajersko postajo 185 Din, fižol v Postojno, čiščen: koks 510 Din, ribniččan 340 Din, mandalon 465 Din.

g Tržišče z lesom. Kupčija s stavbnim lesom je še vedno mrtva. Deske I., II., postavljene na mejo 590, 600, 640, trami mrtve, postavljeni na postajo 340 do 350 Din, remeljni monte, na meji 560 Din, okroglice 17 do 18 Din, bukova drva 18 do 19 Din.

g Tržišče z žitom. Zadnji teden se je nadaljevalo padanje cen pšenice v Ameriki, dočim tega nižanja pri nas še do sedaj ni opaziti. Pričakuje se, da bodo prihodnji dnevi tudi pri nas pritisnili na cene, ker je naš dinar čvrst. Če ta znatno poskoči, potem je neizogiben tudi znaten padec cen pšenice. — Domneva se pa, da svetovna cena pšenice v prihodnjih mesecih ne bo preveč padla, ker se že sedaj širijo vesti o slabem prezimovanju ozimine. Tako javljajo iz Rusije, da so hudi mrazovi vsled pomanjkanja snežne odeje uničili v južnih pokrajinah vso ozimino. Prav tako propada žetev na Krimu, kjer je po nekoliko toplih dneh nastopil hud mraz. Ruski gospodarski krogi so vsled teh vesti zelo v skrbeh in zato je kmetijski komisariat ukrenil vse potrebno, da se uničene pokrajine spomladi zasejejo z jarino. — Tudi pri nas v Banatu se pojavljajo vesti, da bo treba marsikatero njivo, zasejano s pšenico, ki sta jo zimski mraz in suša uničila, spomladi ponovno zasejati z jarino.

g Kupčija z vinom v Dalmaciji. V zadnji dobi je vinska kupčija v Dalmaciji nekako zastala. Računi se, da je severna Dalmacija razprodala že okrog polovice svojih

vin. Posebno živahna je bila kupčija v okolici Šibenika. Od belih dalmatinskih vin ga je le malo več pri vinogradnikih. V zadnjem mesecu se ga je izvozilo na Čehoslovaško okrog deset vagonov, vse ostalo je šlo v notranjost naše države. Vina se letos držijo zelo dobro, posebno pa ona močna, ki imajo celo 14 do 15 odstotkov alkohola. Cena se drži na višini prejšnjega meseca. Po kraju in vrsti se plačuje po odstotku alkohola: bela vina po 45 do 47.50 Din, opola 85 do 37.50, črna vina za rezanje 25 do 35 Din. V severni Dalmaciji se gibljejo cene med 350 do 550 Din za 100 litrov. — Na Kranjskem so cene od 6 do 8 Din, v Vršču pa od 5.50 do 9 Din za liter.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Gnojila: Superfosfat rudninski, 16 odstot., Din 110, Kalijeva sol, 40/42 odstot., Din 160, Razklejana kostna moka bela Din 190, Tomaževa žlindra 17 do 18 odstot. Din 140, mavec (gips) za gnojenje Din 45. — Krmila: klajno apno Din 4.50, pri manjšem odjemu Din 6, laneno tropine Din 4.50, koruza krmo Din 2.30, koruza zdrava Din 2.75. Vinogradniške in kmetijske potrebščine: žveplo, dvojno rafinirano, Din 3.50, trijerji (čistilniki) tt. Heid znamke Mia Din 2.800, trijerji (čistilniki) tt. Heid znamke MIB Din 2.700, mlatilnice na ročni in gepelni pogon Din 3500, mlatilnice na gepelni pogon, s sili in tresali Din 5700, gepelni na 36 obratov Din 3.500, gepelni na 24 obratov Din 2800 do Din 8.500, okopalniki Din 1000, slamoreznice ročne Din 1800 do Din 2600, reporeznice Din 420, bencin 725—730 pri odjemu celega barala 11.50 dinarjev. — Nadalje imamo na razpolago vsakovrstne stroje, kakor: čistilniki (pajtelni), slamoreznice, sadni mlini, plugi, travniške in poljske brane, kose in bruse, vodne žage, brzoparilnike, kovane želje, gnojnične sesalke, tehtnice, separatorje za mleko, zdinarske žlice, bakrene kotle, lopate za mlhat, vodne sesalke, kosilnice, klino za slamoreznice, brezgalnice za grozljje, sejalni stroji, predležja itd.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem 13. t. m. Cene se v minolem tednu niso spremenile pri goveji živini, teletih in prašičih peršutarjih. Debeli prašiči špeharji so pa nekoliko na ceni pridobili, tako da se sedaj že lahko prodajo in da je po njih precej povpraševanja. Za bodoče še ni pričakovati posebnih sprememb v cenah, ker blago še vedno zaostaja. — Na zadnjem ljubljanskem sejmu so se plačevali sledeče cene za kilogram žive teže: Voli rejeni Din 10.50 do 11.50, voli za vprego Din 9—10, bikli težki rejeni Din 10.25—10.75, krave rejene Din 7.75—8.25, krave klobasarice Din 5.50 do 6.50, teleta težja debela Din 15—16, teleta lažja Din 13.50—14, prašiči špeharji Din 16.50—17.75, orašiči peršutarji Din 13 do 14.50; za kilogram mrtve teže: prašiči zaklani (po kakovosti) Din 17—18.50, banaški špeharji Din 21—22.

g Živinski sejem v Mariboru 10. t. m. Ta sejem je bil malo živahnejši nego zadnji, vendar kupčija se še ni mogla primeroma razviti. Prignanih je bilo: 21 konjev, trije bikli, 88 volov, 259 krav, 9 telet, skupno 380 komadov. Cene za kilogram žive teže so bile: debeli voli 10.75 do 11.25 Din, poldebili voli 10 do 10.50, vprežni voli 9.25 do 10.50, bikli za klanje 10.25, debele krave za zakol 9 do 10 Din, plemenske krave 7 do 8.25, krave za klobasarje 5.50 do 6.75, molzne in breje krave 8.25 do 10 Din, mlada živina 8.25 do 10.50 Din. Prodanih je bilo 118 komadov. — Mesne cene: volovsko I. vrste 18 do 20 Din, II. 16 do 17.50, III. 15 Din; teletina I. vrste 20 Din, II.

17.50 Din; svinjsko meso sveže 25 do 80 dinarjev.

g Prašičji sejem v Mariboru 13. t. m. Prignanih je bilo 87 prašičev. Povprečne cene so bile: Prašiči 7 do 9 tednov stari po 175 do 212.50 Din, 3 do 4 mesece stari 300 do 350 Din, 5 mesecev 500 do 625 Din, 8 do 9 mesecev 700 do 875 Din, 1 leto stari 1800 do 1500 Din. Kilogram žive teže je veljal 12.50 do 14.25 Din, mrtve teže 16.25 do 17.50 Din. Prodanih je bilo 60 komadov. Obisk v splošnem slab.

IZVOZ IN UVOZ.

g Izvoz mleka iz Jugoslavije. Iz naše države se je l. 1923. izvozilo 3,170.123 kg mleka, v vrednosti 9,712.003 Din, od katerega večidel v Avstrijo, le nekaj malega v Italijo in na Madžarsko. L. 1924. se je ta izvoz tako po količini kakor po vrednosti potrojil. Pretežna večina tega mleka gre iz Slovenije in Medjimurja. Na dunajskem tržišču konkurira našemu mleku zlasti češkoslovaško. Za mleko se ne plača carina niti v Avstriji niti v Jugoslaviji, pač pa se mora za carinske manipulacije odračunati 8 par pri litru, kar nekoliko ovira izvoz. Železniške tarife so pa še bolj napotu izvozu mleka, ker so previsoke.

g Uvoz kvasa iz Italije. V zadnjem času je bilo ugotovljenih več primerov inozemskega, predvsem italijanskega kvasa, ki je bil otežen z mavcem, ilovico, kreda in drugimi škodljivimi snovmi. Ta kvas je znatno cenejši nego domači in so ga naši uvozniki prodajali po deželi, dočim se je po mestih rabil večinoma domači kvas. V kemijskih laboratorijih carinarnic v Ljubljani in v Zagrebu se je dognalo, da je za dosego enake gonilne moči potrebno še enkrat več tega oteženega kvasa kakor pa domačega. Na podlagi takih ugotovitev sta ministrstvu za trgovino in industrijo ter za narodno zdravje izdali naredbo, po kateri je dovoljeno uvažati kvas samo pri carinarnicah v Belgradu, Novem Sadu, Osijeku Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skoplju in Splitu, ki imajo kemijska preizkuševališča. Carinarnice morajo ob vsakem uvozu pošiljati kemijskemu laboratoriju predpisno označene vzorce ter dovoliti uvoz samo takega kvasa, o katerem prejmejo od laboratorija poročilo, da ima normalno moč vrenja (75 do 85 odstotkov), da ni nalašč narejen z mavcem, kreda, ilovico ali drugim materialom za otežitev in da nima sestavin, škodljivih za zdravje. Drugače morajo carinarnice zabraniti uvoz.

RAZNO.

g Zadržno gospodarski tečaji in sicer celodnevni s predavanji o živinoreji, mlekarstvu, kreditnih zadrugah, blagovnih zadrugah ter o kmetijski strokovni organizaciji se bodo vršili prihodnji teden v sledečih krajih: v Smledniku 25. februarja, v Hrastju 26. februarja, v St. Jurju pri Kranju 27. februarja, v Komendi 28. februarja. Tečaje priredi Zadržno zveza, ki pošlje na vsak tečaj po tri predavatelje iz Ljubljane. Vsi župni uradi se naprošajo, da o tečajih ljudem oznanijo. Naprošajo se tudi vse izobraževalne in gospodarske organizacije, zlasti zadruga, da med svojimi člani skrbijo za čimvečjo udeležbo pri teh tečajih.

GOSPODINJA

SOČUVSTVOVANJE.

Ze beseda sama pove, da je to ono prijetno čuvstvo, ki nas navdaja pri tem, ko gledamo svojega bližnjega v sreči in veselju in ono neprijetno čuvstvo, ki ga imamo ob njegovi nesreči. Smo pač ze tako ustvarjeni, da čutimo drug z drugim. — To čuvstvo mora mati v otroku gojiti tako dolgo in tako vztrajno, da mu postane dolžnost, ki jo vrši vse življenje. — Iz nepravilnega sočutja se da mati zapeljati k raznim nepravilnostim pri vzgoji; ker se ji smili, spregleda otroku pravično in zaslužen kazenski; bolnemu skrivaj da uprav tisto jed, ki jo je zdravnik prepovedal, ali kratkoma ne izvrši njegovega predpisa. Materino napačno sočutje ne more otroku ničesar odreči, a tudi ničesar od njega zahtevati, kar bi mu bilo neprijetno ali bi ga stalo nekaj truda, premagovanja. Nepravo sočutje z materine strani pa napravi otroka preračunljivega, da na rovaš njene mehke in v dobrosrčnosti marsikaj zahteva in celo s solzami in trmo, ker ve, da na ta način bolj gotovo doseže. — Pristno sočutje z nesrečo bližnjega ne rabi besed, nego res le čuti z njim. Tako pristno čuvstvo goji mati v otroku, ako ga navaja spočetka k malenkostnemu delu, ki mu je pa za vzrok iz usmiljenja izvirajoča želja, bližnjemu pomagati. Krepka opora pri tem delu pa je materin zgled z vsemi deli telesnega in duhovnega usmiljenja, ki jih otrok vidi, presoja in po svoje tolmači ter jih tudi pomaga vršiti. Rad da tudi iz svojega hranilnika, kadar je treba pomagati; spremlja mater k bolniku ali revni družini, ki ji je treba pomagati. Toda le tihe dobrote, ki prihajajo iz usmiljenega srca in niso preračunjene za vnanjo hvalo, imajo za vzgojo pravičnega sočuvstvanja resnično vrednost. Vse druge pospešujejo le samodopadajenje in napuh. Sočuvstvo za srečo in veselje bližnjega pa se goji težje, ker se že pri otroku takoj zbudi nevoščljivost. Mati mora otroka poučiti, da se skuša vživeti v razpoloženje bližnjega v vsakokratnem slučaju. Seveda je dober zgled najboljši pripomoček za to. Pristrčno sočutje na tuji sreči in nesreči, ki ga otrok opazuje v družini, usmiljenja polno sožalje pri nesreči ali izgubi, izrazi veselja, voščila in čestitke pri veselih dogodkih, to so sredstva, ki sicer tiho, a gotovo pomagajo vzgojiti pravo sočuvstvanje. To so tla, na katerih rase in se razvija prelepa cvetka srčne kulture: prava krščanska ljubezen do bližnjega. Ta namreč zahteva ono dobrohotno mišljenje, ki enako ljubezen in dobroto pričakuje pri vseh ljudeh, jo išče in dela z njo ter polaga temelje za resnično družabno življenje in udejstvovanje.

VRTNARSTVO.

K delu in znanju gospodinje spada tudi vrtinarstvo. Ker pa brez vrta ni mogoče gojiti vrtinarstva, je za gospodinjo velike važnosti zelenjadni vrt blizu hiše. Vrt blizu hiše je pripraven, ker ga gospodinja lahko

nadzoruje in ker ne zamudi dosti časa, ko hodi po zelenjad in po druge vrtno pridelke.

Ostri severni in severovzhodni vetrovi škodujejo vrtnim rastlinam, zato naj mu bo lega taka, da ti vetrovi nimajo dostopa do njega. Mehke, rahle in tople sapice so nam zelo prijetne, a tudi vrtni nasadi in zelenjad jih cenijo, saj pospešujejo njih rast in razvoj. Vrt mora biti odprt solncu. Solnce vzbudi, oživi in prenovi vse sadeže zemlje. Po naših domovih veliko premalo cenimo zelenjadne vrtove. Sadni vrt je torišče gospodarjevo. V zadnjem času je sadjarstvo znatno napredovalo pri nas. A torišče žene-gospodinje mora biti zelenjadni vrt, ki naj si ga pripravi, če ga še nima. S pridnim obdelovanjem in umno strežbo, si pripravimo in odgojimo nebroj zelenjadi za domačo vsakdanjo porabo. A ne samo to! Koliko lepih denarjev se iztrži iz vrtove v obližju mest, trgov, železnic in letovišč. Poleg tega pa še koliko prijetnega dela, zabave in veselja nam nudi dobro obdelan vrt. Koristnim sadežem in zelenjadi pa se pridruži tudi cvetje, brez katerega je vrt preenoličen in pust. Pisano dišeče cvetje pa oživi in oblaži srce in duha. Kako prijeten pogled na zeleno gredico, obrobjeno s pisanim cvetjem! Cvetice potrebujejo veliko manj negovanja, kot pa zelenjad, zato naj zelenjadni vrt ne pogreša cvetja.

Domači vrt oziroma zelenjad na njem ne uspeva, ako ni pridno zamakana. Zato naj se gleda na to, da dobava vode ne dela prevelikih težav. Kjer ni vodnjakov ali ribnikov, naj se na primernem kraju izkoplje jama, koder se nabira deževnica ali kapnica.

Vrtna zemlja ne sme biti pretežka, pa tudi ne prelahka. Zemljo izboljšamo z obilim in močnim gnojenjem in pa z globokim lopatanjem in prekopavanjem. Težko ilovnato zemljo pa zrahljamo s tem, da ji dovažamo apna. Apno je važen del rastlinske hrane. Po apnu se redilne snovi hitreje tpe, ker apno usrkava škodljivo kislino v zemlji. Po apnu postane zemlja lahka in tudi gorkejša. Da apno pravilno zmešamo z zemljo, napravimo na gredicah male kupe apna in ga pokrijemo s prstjo. V treh do štirih tednih se apno s pomočjo zračne vlage ugasi in razpade v prah. Ta prah pa raztrosimo po gredicah in ga takoj zakopljemo. Lesni pepel je tudi zelo dober pomoček za zrahljanje težke ilovnate zemlje. Konjski gnoj je suh in bogat na dušiku, zato je tudi zelo priporočljiv za težko zemljo, ker jo rahlja in greje. Goveji gnoj je msten in vlažen, zato je priporočljiv za lahko peščeno zemljo. Gnoj ima v sebi fosforovo kislino, dušik in kalij. To so najvažnejše redilne snovi v vrtinarstvu. Poleg hlevskega gnoja pa imamo tudi še umetna gnojila. A ta nikakor ne morejo nadomestiti hlevskega gnoja. Za nekatere rastline so pa umetna gnojila zelo uporabna. Gomoljnice, korenstvo in sočivje potrebuje veliko kalija. Fižol, grah in tudi kumare so

g Vreme v letošnjem poletju. Vsakdo se čudi letošnji nenavadno mili zimi in pričakuje s strahom, kdaj se vreme preobrne v sneg, vihar ali deževje. Res je, da si pri nas ne moremo niti zamisliti zime brez snega, in vendar izgleda, da ga bo letos prav malo. Kmetovalci pravijo, da navadno sledi topli zimi hladno poletje. Tudi vremenoslovci so tega mnenja in znani meteorolog Hennis v Berlinu prorokuje za letošnje poletje hladno in deževno vreme. On pravi: Četudi se pripete izjeme, je vendar smatrati za pravilo, da topli zimi in prezgodnji pomladi sledi vlažno in deževno poletje. Najmanj snega je bilo pozimi 1733 do 1734 in 1881 do 1882. V obeh slučajih je sledilo deževno poletje. — Ta napoved je za naše kmetovalce zelo važna, zakaj dana jim je vsaj nekoliko možnost, odvrtiti od svojega gospodarstva najhujšo škodo.

g Suša v Dalmaciji. Dalmatinski kmet je že na to navajen, da mu v njegovi kršni zemlji v poletnem času suša uniči setev in večino njivskih kultur, zato pa skuša jeseni, pozimi in spomladi izvleči iz zemlje, kar se da. Letos je pa suša pritisnila pozimi, kar je izredno. Saj javlja vremenska postaja v Splitu, da je v zadnjih treh mesecih bilo le 60 mm dežja, dočim jih je navadno v teh mesecih od 180 do 240 mm. Vsled suše so vsahnila celo studenci pri morju, kar se celo v suhih poletjih redkokdaj dogodi. Na mnogih otokih je ljudstvo ostalo brez vode. Zimsko zelje, ki je po celi Dalmaciji zelo razširjeno, se je posušilo, ozimnice so slabo pognale in so rмене in napredene po škodljivcih. — Tako izgleda letošnja zima v Dalmaciji.

Cene padle! Kje ???

V možni in manufakturni trgovini

F. in I. Goričar „Pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

katera je dobila zelo veliko število mednega blaga za moške in ženske obleke, kotenine, delanov, cezarjev, oxfordov; avlitenih, delenastih in kambrikatih rut. Zgotovljene otroške obleke za dečke in deklice, predpasnike, naimodernejše moške srajce i. t. d. po neverjenno nizkih cenah.

Pridite in prepričajte se!

Na drobno Na debelo

Važno za kovače!

Tvrška Dom. Čebin, Ljubljana, Wolfova 1/II
Vanj dobavi v plombiranih vrečah po 50 kg

najceneje najboljši angleški kovaški premog in angleški tlvarniški koks

Dvakrat izdatnejši, kakor domači premog!
Kdor poskusi enkrat, ostane stalen odjemalec!

Prepričajte se tudi VI!

V vsako hišo „Domoljuba“!

priporoča gnojiti s fosfati. Za deset kvadratnih metrov zadostuje 5 kg enega ali drugega gnojila.

NOVA INFLUENCA.

Od vseh krajev prihajajo poročila o boleznih, ki je položila že nekaj ljudi v grob. Začne se navadno s hudim nahodom, kihanjem in kašljem, zdaj te mrazi, zdaj ti je vroče. Če bi se človek, ko čuti nahod, vlogel in se spotil, bi se ne razvijala bolezen naprej. Tako pa misli vsak: »Oh, kaj! Navaden nahod je,« — in si ne pomaga, hodi naprej po svojih opravkih, gre iz vročega na mrzlo in narobe, je, kar je navadno, dasi mu ne diši itd. — Dokler ga ne strese mraz in se ne razvije hud glavobol, v rebrih in po pljučih, nekaterim tudi po črevih zbada in boli. Vse je napeto, razboljeno, človek je tak, kakor da bi ga z batom pobili. Zelodec se upira hrani in se obnaša jako revolucionarno. Pri nekaterih se oglasijo tudi neprijetnosti v grlu, nekaj kakor krč glasilke. Iz Pariza poročajo o takem nalezljivem krču. Bolezen je sicer huda, ne bi pa bila prav nič nevarna, ko bi si vsak pravočasno pomagal. Ob zane-marjenju v začetku bolezni pristopi rada pljučnica. Spouvarimo se, da so bile vse hude influence prejšnjih let, hrupa, špan-ska, in kakor smo jih že imenovali, podobne pljučnici ač se so razvile v pravo pljučnico. 7 milj, blatni in mokri zimni nastopa ta bolezen rada, zdi se, da je v zraku, da jo prinaša neprijetno topli veter.

Kako si pomagamo?

Ob časih bolezni bodi vsakomur prvo pravilo: živi zmerno, glej, da imaš dovolj spanja in da je odvajanje redno. Ne hodi teš v mokrotno megleno vreme. Skrbí, da imaš suhe noge. Mrzla stanovanja škodujejo obolenim. Ko čutiš, da te jame mraziti, se drži na toplem, najboljša bi bila seveda postelja. Izpotiti se je treba. Ni pa dobro, če piješ v ta namen prav hude bezgove čaje in žganje. Ako se razvije pljučnica ali kaj drugega, ti bo taka pijača škodila, ker ti bo povečala vročino. Najbolj nedolžna pomoč je čista voda, bodisi mrzla ali topla, ali nepremočan lipov čaj z medom. Glavno pa je, da je koža čista, da more pot skozi njo. Pri koži, ki je zadelana od blata, ne more pot ven. Seveda ni to tako blato, da bi ga strgal, toda kožine produšnice so majhne, prah, ki je vedno v zraku okoli, snovi, ki jih izvrže kri skozi krožine produšnice, se sprimejo in koža je zadelana.

Glavna potreba je torej, da se bolnik, ki bi se moral potiti, izkoplje ali vsaj umije po celem telesu. Kdor pride v bolnišnico, mora najpoprej v kopel. Ko se je okopal, mora čuti že vsega prerofjenega. Po umivanju in kopanju pride pot sam od sebe. Ne smeš in kopanju pride pot sam od sebe. Ne smeš se pa umivati ali kopati, kadar te zebe.

Ako se razvije bolezen čr hudega glavobola in zbadanja po rebrih ali pljučih, pokliči zdravnika. Ne jemljí brez preudarka tega in onega zdravila. Domače zdravilo, ki ga je naročal dr. Stare ob taki influenci, je večkrat po malem dobre prave, črne kave. Ne smeš pa metati na kak star »zoc« dikorije. Na četrt litra čiste vode stresl, ko zavre, žlico dobro zmlete kave, odstavi in nalij, ko je malo postalo. Ni treba siliti bolnika z mesno juho, če mu ne diši. Kadar bo

zahteval jed, mu daj kruhovke, koruznega ali belega močnika, mleka, lipov čaj z mlekom itd. Bolniku, ki ga kuha vročina, jako odleže, če ga umiješ nagloma po životu z mrzlo vodo. Potem ga takoj dobro odeni.

Pri sedanjí influenci bruha večina bolnikov, takoj po bruhanju jim pa odleže. Ne siliti z žganjem po bruhanju. Žlička kave, gomiličinega ali ruskega čaja potolaži želodec.

Zelo važno je, da ne vstane bolnik, dokler ima vročino in ga še boli glava. Zato je dobro, da pride zdravnik in določi, kaj se sme in kaj se ne sme. Koliko dolgih bolezni in preranih smrti bi se preprečilo, če bi poklicali ljudje v boleznih, ki jih spremlja huda vročina in bode, zdravnika! Tako pa sili vsak svoje nasvete.

Kako se kuha kruhovka, nemara ne ve vsak. Najboljši je suh črn kruh. Ta se vrže v krop, da se razkuha, potem razbela malo presnega masla in zlij v razkuho, posoli, deni malo kumine in majarona in vtepi nazadnje jajce. Taka juha da več moči kakor mesna.

MIGLJAJI ZA GOSPODINJO.

Kakor divji kostanj tako je tudi bršljina izvrstno sredstvo za pranje in odpravljanje madežev iz volnene obleke. Bršljinove trte zreži na majhno koso in vlij na pet perišč teh koscev en liter vrele vode. Čez 24 ur je nastala iz tega milnata voda, ki odstranja madeže in jo posebno priporočajo za pranje barvastih obleke.

Sencin odpravlja vse masne madeže, torej največ madeže, ki nastanejo pri jedi, ne odpravlja pa madežev od prahu, blata voska, smole, kolomaza.

Spirit omehča trde madeže: smolo, vosak, stearin, kolomaz in oljnate barve.

Terpentinovo olje so zlasti rabi za odpravo madežev od lake in oljnatih barv.

Zoper bolečine v vratu (zlasti pri davici) je izvrstno sredstvo med. Ravnotako priporočajo tudi limonin sok.

Nahod, ki se pojavi pri influenci (španski) in je posebno siten zaradi vročničnega razburjenja, solzenja oči, je mogoče najhitreje odpraviti, če se bolnik zdrži par dni pijačo in vseh tekočih jedil.

VIGRED.

»Vigred«, aš lepi dekliski list, je izšel za februar. Prinaša zelo bogato vsebino. Priporočamo jo vsem slovenskim dekletom. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Ljudski dom. Stano za vse leto 25 Din. Naročajte!

NOVA KNJIGA: MATE VZGOJITELJICA.

Materam in tistim, ki hočejo matere postati, naznanjamo veselo novico, da bo za veliko noč izšla v novi izdaji knjiga: »Mati vzgojiteljica«, ki je že pred nekaj leti popolnoma pošla. Ta knjiga je za vse, ki hočejo biti dobre vzgojiteljice, nujno potrebna. Zato je tudi spraševanje po njej veliko. Cena bo jako nizka. Za tiste namreč, ki naroče knjigo pred veliko nočjo, bo znašala samo 16 Din s poštnino vred. Po veliki noči bo dražja, zato hitite z naročili. Naročajte po dopisnici na naslov: Uprava »Vigred«, Ljubljana, Ljudski dom.

OD DANES IN VČERAJ

ZEMLJEPISJA NI TREBA.

Hči nekega visokega diplomata je bila prav dobra učenka, samo zemljepisja ni marala. Njena učiteljica je bila vsa obupana, če jo je vprašala za kakšno nemško mesto in ji je učenka imenovala kakšno francosko reko ali pa ji pokazala namesto Črnega morja Bodensko jezero. Zato je dala učenki pismo za mater in je mater v njem prosila, naj hčerko pri učenju zemljepisja strogo nadzira. Drugi dan pa deklica spet ni nič znala in je zamenjala London z reko Ganges v Indiji.

»Ali ni tvoja mati brala mojega pisma?« je rekla učiteljica jezna.

»Seveda ga je, gospodična!«

»In kaj je rekla?«

»Rekla je, da se ona ni učila nobenega zemljepisja in da se je vendar poročila, da je znala njena sestra še manj zemljepisja in je tudi omožena, da pa Vi še niste dobili moža, čeprav ste v zemljepisju izborni podkovani.«

LISJAK.

O starem Talleyrandu in njegovi prebrisanosti kroži vse polno zgodbic. Nekoč jo je pa še prav posebno dobro izpeljal. Da pa to razumemo, moramo povedati, kako je postal Napoleon prvi konzul in s tem gospodar Francije. Prejšnja vlada se je imenovala direktorij in je obstajala iz petih članov. Zbornici sta bili dve; ena je štela 250 članov, druga pa 500. Direktorji so se svoji časti prostovoljno ali pa prisiljeni odpovedali; v zbornicah je šlo težje, v zbornici petstoterih so obkladalí generala Napoleona s primiki in so mu grozili. Tedaj je zapovedal grenadirjem, naj razženejo poslance z bajoneti. Zabavno je bilo gledati, kako so častiljivi zastopniki naroda hiteli k vratom in kako so skakali skozi okna. Sedaj ni bilo nobene zapreke več, šlo je po Napoleonovi želji; on je postal prvi konzul in je imel dva tovariša, seveda samo na videz. Izvršil se je pa ta preobrat 9. in 10. novembra 1799.

Kmalu nato je potoval Napoleon po Belgiji, z njim pa tudi njegov minister zunanjih zadev, Talleyrand. Minister je bil v izredno kratkem času postal neizmerno bogat, in Napoleon ga je vprašal, kako je bilo to mogoče.

»O, prav enostavno je bilo to,« je odgovoril prebrisan lisjak, »8. novembra sem kupil akcije. 10. novembra sem jih pa spet prodal.« Češ, s tem, da si ti postal gospodar Francije, se je vrnilo zaupanje v reč in mir, akcije so šle gor, in jaz sem postal bogat. Bolje bi mu ne bil mogel odgovoriti.

n V St. Jakobu ob Savi priredi žniški tamburaški zbor v nedeljo 22. februarja tamburaški koncert. Začetek ob 8. polpodne. Vaj prijatelji nabave, vabljeni!

Bče se SLAMNIKARSKA ŠIVALKA

dobro izučena, za stalno mesto. — Cela eskriba. Plača po dogovoru. Sprejme se takoj. — IVAN HERCEG, tvornica sesira, VARAŽDIN. 784

Fantovski večeri v pismih.

III.

Dragi slovenski fantje!

Alli ste že kedaj pomislili, koliko lepih šeg in navad je bilo nekdanj med našim ljudstvom, ki je do danes ostal od njih samo še lep spomin ali pa — grda spaka? Ali ste že pomislili, kako pomembno bi bilo za naš narod, če bi take lepe stare spomine zopet oživotvorili, gde spake pa iztrebili iz svoje srede?

Vidite, sem spada tako imenovano »narodno blago«. Tako narodno blago so na priliko lepe, častitljive, stare narodne noše. Kako veličastna slika je morala biti takrat, ko je še skočaj vsa fara prišla ob nedeljah v narodnih nošah častit v cerkev svojega Boga! Sedaj so narodne noše redke — večinoma nam je ostal od njih samo še — lep spomin.

Toda današnja mladina med nami spoznava, da je nar. noša nekaj tako častitljivega, da bi se splačalo — nanovo jo oživiti. Seveda take reči ne zmore en sam, treba je skupnosti, treba je organizacije. Saj veste, kako je na svetu, posebno še dandanes. Brez organizacije ljudje še ubogajme ne dajo več. Pravijo: če dam naravnost beraču v roke, bo gotovo zapil. Če dam organizaciji za dobrodelnost, recimo Vincencijevi družbi, bodo tam kupili beraču kos kruha ali pol hlačnice — tistih reči menda ne bo zapil...

Dandanes gre torej svet le z organizacijo nekam naprej. Brez nje bi šlo prav vse rakovo pot. Hvala Bogu, da se je našla tu-

di za oživitev starih narodnih noš pri nas organizacija. »Dekliške zvezec« so si postavile med drugim tudi prav posebno to nalogo: Narodne noše morajo zopet postati bolj številne, bolj domače med nami!

Sicer je res, da obleka ne naredi človeka. Res je pa tudi, da se mišljenje človekovo prav hitro spozna na njegovi obleki. Pa mi povej, prijatelj, komu boš prisodil več pristnega, domačega, skozi in skozi slovenskega duha: tistemu, ki gre k maši v slikoviti obleki nekdanjega gorenjskega Janeza, ali onemu, ki od daleč više gosposki nos nad kmečkim Janezom, sam je pa od nohtov na nogah pa gori do zadnjega lasu ves »šimi« (hudir ga vedi, če sem to šmentano besedo prav zapisal!)

Vidite, tole se mi je zgodilo oni dan zvečer. Bral sem o Dekliških zvezah in o narodnih nošah, pa mi je postalo toplo pri srcu. Stopil sem k oknu — mesec je vzhajal in zvezde so sijale. Toplota okoli mojega srca se je še nekaj stopinj dvignila. Odprl sem okno in sem v mogočnem požirku potegnil vase sveži zimski zrak. Takrat se je pa zganilo za ogrom in razgrajajoča tolpa pijanih fantov se je pripodila po cesti...

Na mah sem zaprl okno, zakaj taka mrzlota mi je objela srce, kot bi se tri Sibirije vlegle nanj. In sem vzkliknil: Da bi se našla organizacija, ki bi oživila tudi lepe, častitljive, poštene nekdanje fantovske večere! Tudi tisti večeri so bili velik kos narodnega blaga, spoštovanja vrednega narodnega blaga. Oh, kako so se v naših dneh izprevrgli! Koliko manj resničnega, od srca prihajajočega fantovskega veselja je sedaj na svetu. Še vriski fantov na vasi so

vse drugačni, da njihovega petja še omenjam ne.

Saj ni čudno! Kako naj odkritosrčno zavriska fant, ki mu je srce polno gnusobe, ki so mu usta pravkar bruhala iz sebe kletvino in umazantjo, ki mu je pred kratkim steklo obilo alkohola po grlu? O, ves razklan je njegov vrisk — in če se trudi, da bi bil pristen, če se mu posreči, da je čisto po predpisih na zunaj, se mu pa vsaj to precej pozna, da je neodkritosrčen, prisiljen. In vendar je tako silno škoda onih zares fantovsko mladostnih vriskov, iz katerih je nekdanj odsevala vsa prekipevala mladeniška duša.

In tista bujno kipeča pesem iz nekdanjih fantovskih večerov — kam je šla? Novi časi so prišli in so jo vzeli, na njeno mesto so postavili gnusno — kvanto. Iz nekdanje fantovske družčine so novi časi naredili marsikje druhal, ki jo sestavlja truma mladih starcev, uživanja nečednosti željnih in nad umazanostjo se naslajajočih.

O, da bi se obnovili med našo mladino oživljajoči sveži in osvežujoči fantovski vriski, da bi zopet vzcvela med nami blagodejna fantovska pesem! Toda nihče ne bo obnovil vsega tega, dokler se ne bo obnovila na slovenski zemlji ona idealna fantovska družčina, ki je bila nekdanj dika slovenskih vasi, ki je pa danes, žal, marsikje že nepoznana reč. Vi, ki ste mladi, obnovite to družčino, čeprav nočete, da bi prišel med Vas tudi

Iskreni Vaš prijatelj

star fant.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadruzi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 200 milijonov kron.

Fantovski večeri v pismih.

III.

Dragi slovenski fantje!

All ste že kedaj pomislili, koliko lepih šeg in navad je bilo nekdanj med našim ljudstvom, ki je do danes ostal od njih samo še lep spomin ali pa — grda spaka? All ste že pomislili, kako pomembno bi bilo za naš narod, če bi take lepe stare spomine zopet oživotvorili, gde spake pa iztrebili iz svoje srede?

Vidite, sem spada tako imenovano »narodno blago«. Tako narodno blago so na priliko lepe, častitljive, stare narodne noše. Kako veličastna slika je morala biti takrat, ko je še skořaj vsa fara prišla ob nedeljah v narodnih nošah častit v cerkev svojega Boga! Sedaj so narodne noše redke — večinoma nam je ostal od njih samo še — lep spomin.

Toda današnja mladina med nami spoznava, da je nar. noša nekaj tako častitljivega, da bi se splačalo — nanovo jo oživiti. Seveda take reči ne zmore en sam, treba je skupnosti, treba je organizacije. Saj veste, kako je na svetu, posebno še dandanes. Brez organizacije ljudje še ubogajme ne dajo več. Pravijo: če dam naravnost beraču v roke, bo gotovo zapil. Če dam organizaciji za dobrodelnost, recimo Vincencijevi družbi, bodo tam kupili beraču kos kruha ali pol hlačnice — tistih reči menda ne bo zapil...

Dandanes gre torej svet le z organizacijo nekam naprej. Brez nje bi šlo prav vse rakovo pot. Hvala Bogu, da se je našla tu-

di za oživitev starih narodnih noš pri nas organizacija. »Dekliške zveze« so si postavile med drugim tudi prav posebno to nalogo: Narodne noše morajo zopet postati bolj številne, bolj domače med nami!

Sicer je res, da obleka ne naredi človeka. Res je pa tudi, da se mišljenje človekovo prav hitro spozna na njegovi obleki. Pa mi povej, prijatelj, komu boš prisodil več pristnega, domačega, skozi in skozi slovenskega duha: tistemu, ki gre k maši v slikoviti obleki nekdanjega gorenjskega Janeza, ali onemu, ki od daleč više gosposki nos nad kmečkim Janezom, sam je pa od nohtov na nogah pa gori do zadnjega lasu ves »šimi« (hudir ga vedi, če sem to šmentano besedo prav zapisal!)

Vidite, tole se mi je zgodilo oni dan zvečer. Bral sem o Dekliških zvezah in o narodnih nošah, pa mi je postalo toplo pri srcu. Stopil sem k oknu — mesec je vzhajal in zvezde so sijale. Toplota okoli mojega srca se je še nekaj stopinj dvignila. Odpri sem okno in sem v mogočnem požirku potegnil vase sveži zimski zrak. Takrat se je pa zganilo za ogrom in razgrajajoča tolpa pijanih fantov se je pripodila po cesti...

Na mah sem zapril okno, zakaj taka mrzlota mi je objela srce, kot bi se tri Sibirije vlegle nanj. In sem vzkliknil: Da bi se našla organizacija, ki bi oživila tudi lepe, častitljive, poštene nekdanje fantovske večere! Tudi tisti večeri so bili velik kos narodnega blaga, spoštovanja vrednega narodnega blaga. Oh, kako so se v naših dneh izprevrgli! Koliko manj resničnega, od srca prihajajočega fantovskega veselja je sedaj na svetu. Še vriski fantov na vasi so

vse drugačni, da njihovega petja še omenjam ne.

Saj ni čudno! Kako naj odkritosrčno zavriska fant, ki mu je srce polno gnusobe, ki so mu usta pravkar bruhala iz sebe kletvino in umazanijo, ki mu je pred kratkim steklo obilo alkohola po grlu? O, ves razklan je njegov vrisk — in če se trudi, da bi bil pristen, če se mu posreči, da je čisto po predpisih na zunaj, se mu pa vsaj to precej pozna, da je neodkritosrčen, prisiljen. In vendar je tako silno škoda onih zares fantovsko mladostnih vriskov, iz katerih je nekdanj odsevala vsa prekipelajoča mladeniška duša.

In tista bujno kipeča pesem iz nekdanjih fantovskih večerov — kam je šla? Novi časi so prišli in so jo vzeli, na njeno mesto so postavili gnusno — kvanto. Iz nekdanje fantovske družčine so novi časi naredili marsikje druhal, ki jo sestavlja truma mladih starcev, uživanja nečednosti željnih in nad umazanostjo se naslajajočih.

O, da bi se obnovili med našo mladino oživljajoči sveži in osvežujoči fantovski vriski, da bi zopet vzevela med nami blagodejna fantovska pesem! Toda nihče ne bo obnovil vsega tega, dokler se ne bo obnovila na slovenski zemlji ona idealna fantovska družčina, ki je bila nekdanj dika slovenskih vasi, ki je pa danes, žal, marsikje že nepoznana reč. Vi, ki ste mladi, obnovite to družčino, čeprav nočete, da bi prišel med Vas tudi

Iskreni Vaš prijatelj

star fant.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 200 milijonov kron.

CROBATH

Franc d. z. o. z. Ljublj.

Ustanovljen 1. 1885 Na
debelo! Na drobno!
— Velika izbora za
vsak letni čas! Za iz-
delavo domačih čev-
ljev izatin crni, ru-
an in črni zopel.Manufakturno
blago vse vrste
v lasti izbiri.**VAJENCA za vrtnarsko obrt**sprejem — FRANC SUSNIK, trgovski vrtnar,
KRANJ. 448

Priporoča se trdika

R. MIKLAUC, Ljubljana

Lingerjeva ul. • Medena ul. • Pred Skofijo

pri nakupu

**sušenega in modnega
blaga za moške obleke.**

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo.

**Najboljši
šivalni stroj je edino le
Josip Petelinc-a**

znanke

Grizner in Adler

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega

spomenika, ob toči

Foch v razdalji brezstolca, večletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 513 Na malo

Postoje po celi Jugoslaviji.

Ustanovljena leta 1913. — Delniška glavica
znača 3.000.000 Din v zlatu.**„JUGOSLAVIJA“**

Splošna zavarovalna družba.

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani

sklepa: 1. požarna zavarovanja; 2. živ-
ljenska zavarovanja; 3. nezgodna in jam-
stvena zavarovanja; 4. zavarovanja proti
škodam veled tatinskega vloma; 5. trans-
portna zavarovanja; 6. zavarovanja proti
škodam vsled razbitja stekla. — Največji tu
delujoči zavod. — Družba je prevzela od
„Graške vzajemne zavarovalnice“ in od za-
varovalnih družb „Feniška“ (požarni oddelek)
in „Franko-Hongroise“ ves njihov kupčijski
obsto v naši državi. — Najnižje tarife. —
Takošnija plačila škod. — Glasom naredbe
ministrstva za vojno in mornarico nadome-
ščajo police splošne zavar. družbe „JUGO-
SLAVIJE“ žensitvene kavicje za častnike.Pisarna: Dunajska cesta št. 15.
Telefon 571.**Nad 120 milijonov kron**sem izplačal sorodnikom AMERIKANČEV
v zadnjih letih kot zavarovalnine, odškodnine
ponesrečenih in druge terjatve. — Ako imate
Vi kako zadevo v Ameriki ali drugod na tu-
jem, pridite k meni, da jo uredim, ako se
sploh da. — Dr. Ivan ČERNE, gospodarska
pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6
(Ljudske posojilnice poslojpe).**Je li osvoboditev
bolečin vredna
ene poizkušnje?**Potem se ne tožil temveč poskušaj: LE-
KARNARJA FELLERJA „ELSAFLUID“.
Imaš bolečine v obrazu? Na celom telesu?
Muči li Te revmatizem, glavobol? Zobobol?
Ako si preobčutljiv proti mrzlemu zraku
Ti bo trljanje z Elsafluidom olajšalo bole-
čine, Te okrepilo in osvežilo. Znotraj za
želodec, pri krčih, bolečinah nekoliko kap-
ljic na sladkorju. Mnogo izdatneje in bolje
kot francosko žganje, najbolje sredstvo te
vrste! Z zavojnico in poštnino vred stane:1 paket s 6 dvojnati. ali 2 spec. stekl. 62 Din
2 paketa s 6 dvojnati. in 2 spec. stekl. 96 Din
3 paketi s 12 dvojnati. in 2 spec. stekl. 130 Din
6 paketov s 18 dvojnati. in 6 spec. stekl. 240 Din

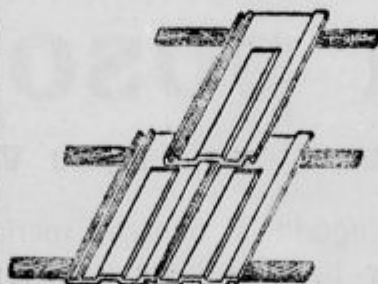
Naročila naj se natančno naslove na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsatrg 16 — Hrvatska.Za dopolnitev paketa se priporoča: Elsa-
kroglice, mlo odvajalno sredstvo z do-
brim uspehom. Elsa-ribje olje krepi
slabe otroke in odrasle.

Pazor ženini in neveste!

Najcenejši nakupmedrocev, žilnih vložkov, di-
vanov, otoman ter vseh tapetniških
izdelkov. Prodaja tudi žimo, afrik in
blago za žimnice po najnižih cenah. —
Se priporoča**Rudolf Sever,**
specijalna založba tapetniških izdelkov,
Ljubljana, Gospodarska cesta 6.

Vabimo na ogledi!

ČAJNA ROČKA
popolna!
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI**Najcenejše strešno kritje!****ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA**
MIKLOŠIČEVA CESTA 13prete VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu
nudi jo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo
preizkušeno modele strešnikov, z eno ali dvema za-
rezama, kakor tudi bobrovec (biber) in**zidno opeko**

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzoslav: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo
št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu
št. 39.000

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Spitt, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000.—, vloge nad K 600.000.000.—.Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene šrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje
tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji**Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.**

Poblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.